

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ภัทรภร จิณสิทธิ์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

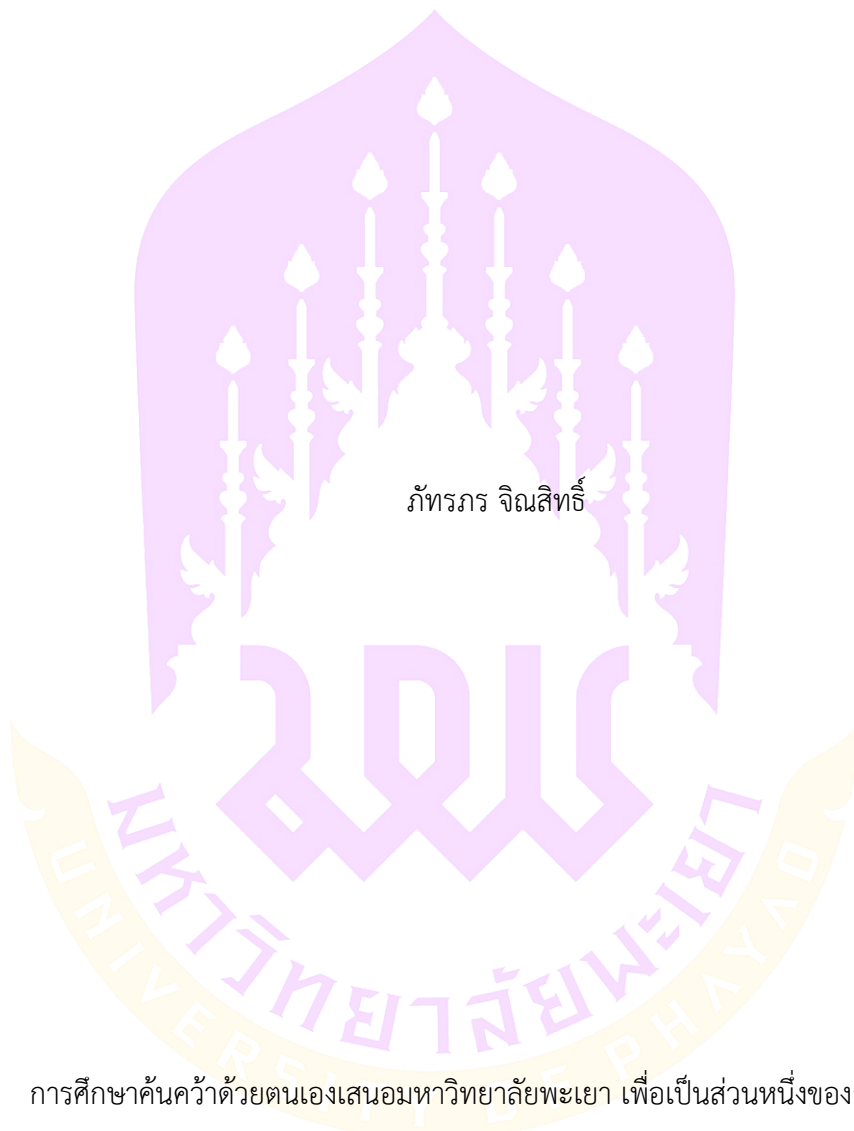
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ภัทรภร จิณสิทธิ์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

PARTICIPATORY INTERNAL SUPERVISION OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

Pattaraphon Jinasit

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ของ ภัทรภร จินสิทธิ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร อุ่นจิตต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิฏวิมล มีพรหม)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ภัทรภร จินสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิณีภูมิ มีพรหม
คำสำคัญ:	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม, ประถมศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 2) เปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครู จำนวน 311 คน รวมทั้งสิ้น 338 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการเปรียบเทียบรายคู่ ผลการวิจัยพบว่าระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนการผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: PARTICIPATORY INTERNAL SUPERVISION OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

Author: Pattaraphon Jinasit

Advisor: Assistant Professor Dr. Kasidit Meeprom

Keywords: Participatory internal supervision, Primary Education

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the level of participatory internal supervision in schools under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3; and 2) compare participatory internal supervision in educational institutions under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, classified by school size. The sample consisted of 27 school administrators and 311 teachers, totaling 338 participants, selected through stratified random sampling. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance (ANOVA). The research findings revealed that the overall level of participatory internal supervision in schools was high. When considering each aspect, the highest mean score was found in the aspect of supervision evaluation and reflection, followed by supervision implementation. The lowest mean score was in the supervision planning aspect. The comparison of participatory internal supervision levels among schools of different sizes showed a statistically significant difference at the .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิณีภูมิ มีพรหม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ดร.วิภาวี ศิริลักษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ผอ.สายใจ สุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ สุจินดา คำเงิน ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ และศึกษานิเทศก์ นิภาพรรณ สิงห์คำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องให้คำแนะนำแก้ไขตรวจสอบเครื่องมือและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม จนทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ภัทรภร จินสิทธิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
สมมุติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม	19
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรอบแนวคิดการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	43

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ขอบเขตด้านตัวแปร.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	57
บทที่ 5 บทสรุป.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	71
ประวัติผู้วิจัย.....	94

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของการนิเทศอย่างมีส่วนร่วม	29
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3	44
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา	49
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม	50
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการวางแผนการ นิเทศ.....	51
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการจัดทำเครื่องมือ การนิเทศ.....	52
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการดำเนินการ นิเทศ.....	54
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประเมินและ สะท้อนผลการนิเทศ.....	55
ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบ F-Test จำแนกตามขนาด สถานศึกษา	57
ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบมีส่วน ร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338).....	58

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338) 59

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338) 60

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n=338) 61

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของประเทศไทยที่มุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมประสิทธิภาพของครูซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระบวนการนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการพัฒนาครูที่สำคัญกระบวนการหนึ่ง เนื่องจากการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยการช่วยเหลือ แนะนำ เป็นที่ปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ประสานความร่วมมือ ตลอดจนติดตามดูแลการบริหารงาน และการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งต้องการการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) กระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วยสามกระบวนการหลัก ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในโรงเรียน มีฐานสำคัญในเชิงบริหารซึ่งเกิดจากความร่วมมือและยึดหลักความเสมอภาคและประชาธิปไตยของบุคลากรในโรงเรียน สำหรับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการนิเทศ เกิดความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (วรลักษณ์ อาจวิชัย, 2565) ด้านการนิเทศภายใน

สถานศึกษาในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศแบบบนลงล่างขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ทำให้การนิเทศไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของครูและนักเรียน นอกจากนี้ ยังพบว่า การนิเทศภายในมักเป็นการดำเนินการเพียงเพื่อให้ครบตามขั้นตอนที่กำหนด ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ไม่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน อย่างเป็นรูปธรรม การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลการนิเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของครู แนวคิดนี้ สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และนโยบายการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นหน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษา ในสังกัดทั้งหมด 153 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอฝาง แม่สาย ไชยปราการ เชียงดาวและเวียงแหง มีความหลากหลายทั้งในด้านบริบทพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูง มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และชาติพันธุ์ ทำให้เกิดความท้าทายในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในหลายโรงเรียนยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนขาดทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็น เช่น ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3, 2566) ในด้านผู้เรียน พบว่ามีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องพื้นฐานครอบครัว ภาษา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารและการเรียนรู้ มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม การปรับตัวเข้ากับสังคม และมีอัตราการออกกลางคันสูง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการจัดการเรียน การสอนที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีภาระงานมาก ทั้งงานด้านวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ และงานบุคคล ทำให้ไม่มีเวลาในการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยผลการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปใช้ในการวางแผนงานในการดำเนินการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์ ก้าวทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เรื่องการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประกอบด้วย 1. ด้านการวางแผนการนิเทศ 2. ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ 3. ด้านการดำเนินการนิเทศ 4. ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 205 คนและครู 2,456 คน รวม 2,661 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธีคำนวณตามสูตรของ (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ

แบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครู จำนวน 311 คน รวม 338 คน และแยกตามขนาดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ขนาดสถานศึกษา 4 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญพิเศษ

ตัวแปรตาม คือ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนการนิเทศ 2. ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ 3. ด้านการดำเนินการนิเทศ 4. ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และรักษาการผู้บริหารสถานศึกษา

ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเรียนการสอน และการบริหารงาน โดยการนิเทศนี้จะมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู รวมถึงบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่อไป

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรภายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยอาศัยหลักการของความไว้วางใจ ความร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา วางแผน กำหนดเป้าหมาย ดำเนินกิจกรรม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทุกด้าน เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการนิเทศทั้งภายในและภายนอก นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ หมายถึง การร่วมคิดของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนด จุดมุ่งหมายในการนิเทศ การกำหนดกรอบแนวคิด เก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ วิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศ การระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ การแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ ลำดับขั้นตอนวิธีการนิเทศ รวมถึงแนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย สรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อย่างยั่งยืน

2. ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ หมายถึง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม แก้ปัญหาและพิจารณาการทำงาน ของบุคลากรครูทำให้การนิเทศเป็นระบบตามมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล สนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ วัดผลและเกณฑ์การให้คะแนน ที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร เลือกชนิด ประเภท รูปแบบ ของเครื่องมือโดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพปัจจุบันที่สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียน การสอนสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. ด้านการดำเนินการนิเทศ หมายถึง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันดำเนินการกำหนด องค์ประกอบที่จะประเมิน เกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่จะเก็บ รวบรวมข้อมูล สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำ เป็นสารสนเทศ พิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงถึงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จของ งานโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดเป็นเครื่องมือในการพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง สภาพที่ ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา กำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจ การนิเทศ สะท้อนผลให้ผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้ บันทึกผลการนิเทศพร้อม ข้อเสนอแนะ

4. ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ หมายถึง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกัน ตรวจสอบวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา พิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ การส่งเสริมให้ผู้รับการ นิเทศเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลด้าน

การดำเนินการนิเทศและผลที่ได้จากการนิเทศ เปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ หาวิธีการพัฒนาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้เรียนในการสะท้อนปัญหาและจุดควรพัฒนาของการดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลจากผลงานของผู้เรียน การวัดผลและประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาทราบระดับของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. สถานศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้มีระบบนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติที่ดี และเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งสามารถนำผลของการศึกษาในครั้งนี้มาใช้เป็นข้อเสนอแนะในการเสริมสร้าง พัฒนา การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเพื่อให้มีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการนิเทศภายใน แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ขนาดสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.3 หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.4 กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
 - 2.2 ความสำคัญของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
 - 2.4 องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาโดยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือแนะนำ ช่วยเหลือพัฒนางานการเรียนการสอนอันจะนำสู่คุณภาพผู้เรียน

ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่มีความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

สุเทพ คำเมฆ (2560) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความสามารถที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง รวมถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 6) ระบุว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการโดยผู้นิเทศ เช่น ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูอาจารย์ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ภาวะผู้นำเพื่อสร้างความร่วมมือและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรและการศึกษา

ศศิกานต์ พันธโนราช (2561) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหาร และครูภายในโรงเรียน โดยมีการศึกษาความต้องการจำเป็น วางแผน ปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และสรุปผลการนิเทศภายในโรงเรียน อย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สุนน อมรวิวัฒน์ (2561) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างเสริมสมรรถภาพของผู้บริหารและครู ผ่านการพัฒนาบุคลากรและคุณภาพการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาวิชาชีพครูและการจัดระบบนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ปาจิริย์ หงษ์แก้ว (2563) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการ ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของ ครูให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพพัฒนางานในสถานศึกษาในด้านหลักสูตร กระบวนการ จัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปารีชาไรซ์ด์ สมเทพ (2563) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา การนิเทศภายในเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมุ่งที่การพัฒนาครูและ นิเทศกับ ผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นิเทศโดย บุคลากรภายในสถานศึกษาในลักษณะของการพึ่งพากันแบบมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของ กัลยาณมิตรและมีความเป็นประชาธิปไตยซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรและบรรลุดตามวิสัยของสถานศึกษา

กรณาธิป ชินวงษ์ (2566) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรทุกคนใน โรงเรียน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนมีการชี้แนะ ส่งเสริม ให้เกิดความกระตือรือร้นและ ใช้เทคนิค การสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุด

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ออกแบบแนวทางแก้ไข และติดตามผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผ่านกลไกการให้คำปรึกษาแบบกัลยาณมิตร โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสให้ครู มีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับการนิเทศในเวลาเดียวกัน

อัญชานา นิมะ (2567) การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอนเพื่อการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ พร้อม สร้างเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่ นิเทศภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเรียนการสอน และการบริหารงาน โดยการนิเทศนี้จะมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู รวมถึงบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงาน รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่อไป

ความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญยิ่ง โดยเป็น กลไกที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนผ่านความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน การนิเทศภายในสถานศึกษาไม่ได้ เป็นเพียงการติดตามและประเมินผล แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ

การศึกษาโดยรวม ซึ่งมีผลกระทบต่อทั้งการพัฒนาบุคลากรและการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในว่า สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพครูประจำการ มีความซ้ำซ้อน ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและวิธีการนิเทศ โดยการพัฒนาสถานศึกษา และครูผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา รวมถึงการประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

ปาจารย์ หงษ์แก้ว (2563) การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพปัญหาปัจจุบันทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองกำลังพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องให้มีการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่าย พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ มีผลทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จทั้งด้านการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

สุทนต์ ศรีไสย์ (2564) กล่าวถึง ความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ 1) นิเทศช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับครู โดยการได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนจากผู้นิเทศ ซึ่งช่วยให้ครูรู้สึกมั่นใจในความสามารถและการปฏิบัติงานของตนเอง 2) การนิเทศช่วยให้ครูมีโอกาสในการประเมินผลการทำงานของตนเอง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้ทำให้ครูสามารถตระหนักถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาได้ดีขึ้น 3) การนิเทศเป็นโอกาสที่ดีสำหรับครูในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนนี้ช่วยให้ครูได้รับแนวทางใหม่ ๆ และเพิ่มพูนความรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนร่วมงาน 4) การนิเทศช่วยกระตุ้นให้ครูมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โดยช่วยให้ครูมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นระบบในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนาคุณภาพของครูประจำการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยอาจพบความซ้ำซ้อนในวิธีการและรูปแบบการนิเทศ การปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนิเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพครูมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ ทั้งนี้การนิเทศมีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษาและบุคลากรให้มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้การนิเทศช่วยในการประสานงานภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การประสานงานที่ดีช่วยให้

การดำเนินงานในสถานศึกษาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากขึ้น การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม การพัฒนาคุณภาพครูและสถานศึกษา การประสานงาน และการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและยกระดับการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเต็มที่และสอดคล้องกัน การนิเทศช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานและตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ดีขึ้น และทำให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการที่สอดคล้องและมีการวางแผนที่ดีในกระบวนการนิเทศจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นบวกและยั่งยืนในระบบการศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วยแนวทางและหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา โดยหลักการเหล่านี้มีความสำคัญในการทำให้กระบวนการนิเทศมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยถือเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในสถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติและทำการนิเทศเพื่อเป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ศศิกานต์ พันธุ์โนราช (2561) หลักการนิเทศภายในโรงเรียน มีหลักการดังนี้ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน การทำงานร่วมกัน วิถีประชาธิปไตย กระบวนการกลุ่ม การมีส่วนร่วม สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองของคณะครูภายในโรงเรียน และครูมีการปรับปรุง การสอนดีขึ้น

รัศมี ภูกันตาน (2562) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในไว้ว่า คือ กระบวนการวิเคราะห์ผลกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้าโดยเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) หลักความร่วมมือ คือ กระบวนการทำงานร่วมกันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อดำเนินงานแก้ไขปัญหาและประสานงานซึ่งกันและกัน 3) หลักการบูรณาการ คือ กระบวนการนำสิ่งย่อยต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมเข้าไว้ด้วยกัน 4) หลักการประเมิน คือ กระบวนการวัดผลการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสม กับบริบท นั้น ๆ โดยควรเริ่มจากความถูกต้องตามหลักวิชา ความเป็นประชาธิปไตย ใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ มีบรรยากาศแบบสร้างสรรค์ มีการประสานงาน ทำงานเป็นหมู่คณะ ช่วยให้ผู้รับ การนิเทศมีความเชื่อมั่น พึ่งตนเอง และพัฒนาตนเองต่อไป

ปจวริย์ หงษ์แก้ว (2563) หลักการนิเทศภายใน เป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องยึดเป็น หลักการในการปฏิบัติงานซึ่งต้องมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีลักษณะเป็น วิทยาศาสตร์ คือ มีการทำงานเป็นระบบขั้นตอน ตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผลมี จุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยอาศัย ข้อมูลที่ถูกต้องสามารถวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ มีการทำงานโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกคนเป็นหลักสำคัญ ในการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือครูให้ประสบความสำเร็จในการะงานในทุกด้านให้ประสบความสำเร็จ ในการจัด กิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มศักยภาพ

ภิชาวิษฐ์ ยางงาม (2564) หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อนำไป ปฏิบัติ ขณะทำการนิเทศมีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีความเป็นวิทยาศาสตร์ มีความเป็น ประชาธิปไตย ใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีคุณภาพเพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศได้ มีการพัฒนา กิจกรรม การเรียนการสอนต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของ นักเรียน โดยดำเนินการผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิบัติงานควรมี ความถูกต้อง เป็นจริงมีจุดมุ่งหมาย นโยบายที่แน่นอน ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งประชาธิปไตย กระบวนการนิเทศนั้นควรเป็นวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานรวบรวมถึงข้อมูล ต่าง ๆ อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ และเป็นการช่วยกระตุ้นและนำไปให้ครูได้แสดงถึงความสามารถและ พฤติกรรมที่ถูกต้องเพื่อคุณภาพที่ดีของผู้เรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา หลักการสำคัญข้อแรกคือการดำเนินการตามวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ โดยต้องมีระบบการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ การวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็น ขั้นตอน และการออกแบบแผนปฏิบัติการที่ตรวจสอบได้ ตัวอย่างเช่น การใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนร่วมกับผลการประเมินการสอนเพื่อกำหนดประเด็นพัฒนาที่ชัดเจน กำหนดหลักการ สำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันผ่านตัวชี้วัดคุณภาพ 2) วิเคราะห์ช่องว่างความต้องการ 3) ออกแบบ แผนปฏิบัติการ 4) ดำเนินการนิเทศ และ 5) ประเมินผลปรับปรุง

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศ โดยการทำงานเป็นระบบขั้นตอน ตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนโดยอาศัย ข้อมูลที่ถูกต้องสามารถวิเคราะห์วิจัยปัจจัยต่าง ๆ อย่างแม่นยำอย่างมีการทำงาน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกคนใช้หลักการประชาธิปไตยโดยมีเป้าหมายสำคัญในการนิเทศคือ การส่งเสริม การสนับสนุนและช่วยเหลือครูให้ประสบความสำเร็จในภาระงาน มีความก้าวหน้าด้านวิชาชีพและ การทำงานมีประสิทธิภาพ

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

สิ่งสำคัญในการนำหลักการ ทฤษฎี และแนวความคิดมาปฏิบัติคือ “กระบวนการ” ซึ่งเป็น ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน มีลำดับขั้นตอน มีการกำกับดูแลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีนักการศึกษาและนักวิชาการ โดยมีการนำเสนอกระบวนการ กำกับดูแลดังนี้

สุรียมาศ สุขกสิ และพัชรินทร์ รุจิรานุกูล (2560) เขากล่าวว่ากระบวนการกำกับดูแลภายใน สถาบันการศึกษาที่เน้นกระบวนการพัฒนางานอย่างเป็นระบบมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการการพัฒนา เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาของนักศึกษา ครูและบุคลากรในสถาบันการศึกษาและชุมชน แล้ว นำมาพิจารณาและเปรียบเทียบกับข้อมูลที่แสดงถึงจุดหมายปลายทางหรือสภาพความสำเร็จของงาน/ โครงการ หากการแสดงผลภาพปัจจุบันสอดคล้องกับการแสดงผลภาพความสำเร็จหรือดีกว่า/สูงกว่า ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ไข แต่ต้องเพิ่มความคาดหวังเพื่อการพัฒนาต่อไป หากข้อมูลภาพปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับข้อมูลความสำเร็จของงานหรือต่ำกว่าแสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์จุดที่โดดเด่น จุดอ่อนเพื่อกำหนดพื้นที่ในการพัฒนา เป็นการวิเคราะห์ผลลัพธ์หรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินความต้องการและองค์ประกอบที่จำเป็น ซึ่งส่งผลต่อภาพความสำเร็จของงานเพื่อกำหนดว่าจะพัฒนาและประเมินจุดใด ทางเลือกในการพัฒนา การเลือกจุดพัฒนาที่เหมาะสมจะทำให้การกำกับดูแลภายในประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผล มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางอื่นในการพัฒนา ถือเป็นพิจารณาเลือกกลยุทธ์ที่จะใช้ ในการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้หรือมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยคำนึงถึง จุดพัฒนาและความพร้อมหรือข้อจำกัดของหน่วยงาน การค้นหาแนวทางอื่นในการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ

ขั้นตอนที่ 4 การนำไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ที่ระบุเพื่อจัดลำดับขั้นตอนและ กำหนดการสนับสนุนสำหรับการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 5 การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง เป็นการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน กำกับดูแล ผลลัพธ์ระหว่างกระบวนการและเมื่อแผนการกำกับดูแลเสร็จสิ้น ข้อมูลที่ได้รับจะนำมาเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จของงาน หากพบว่ายังไม่บรรลุเงื่อนไขความสำเร็จก็จำเป็นต้องพิจารณาว่ามีจุดบกพร่องจุดใดบ้าง และหาแนวทางปรับปรุงหรือหากพบว่าการดำเนินการตามแผน กำกับดูแลบรรลุผลตามที่คาดหวัง แต่จากการดำเนินการพบว่าวิธีที่ดีและมีประสิทธิผลมากขึ้นและอาจนำมาปรับปรุงต่อไปได้

ขั้นตอนที่ 6 การเผยแพร่และขยายผลจากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น ผลลัพธ์คือความสำเร็จ ในการพัฒนาหรือนวัตกรรมที่พร้อมจะเผยแพร่และต่อยอดต่อไป การเผยแพร่และขยายผล

จริยาพร เรืองเสน (2561) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า กระบวนการนิเทศมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลแจ้งเตือนบ่อยครั้งปัญหาและข้อเรียกร้องของคณะกรรมการครูสามารถตรวจสอบ และศึกษาสภาพปัจจุบันได้ และขอสถานศึกษาทุกอย่างการทำงานของคณะทำงานศึกษาสภาพ ปัจจุบันและเรียกร้องและจัดระบบบางส่วนแจ้งให้ทราบต่างที่เกี่ยวข้อง กับเทคนิคอย่างเป็น ธรรมชาติ

2. การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ประการที่ สอง กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของสถาบันการศึกษาและ ใช้ข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานกำกับดูแล และสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือก ดำเนินการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบภายใน สถาบันการศึกษา

3. การดำเนินการกำกับดูแลรวมถึงความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายใน สถาบันการศึกษาสำหรับแต่ละกิจกรรม เพื่อความเหมาะสมให้กำหนดวัน เวลา สถานที่ และ รายละเอียดการกำกับดูแลภายในสถานศึกษา การกำกับดูแลภายในรายบุคคล กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่

4. การประเมินการนิเทศประกอบด้วย การส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษา ประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและผู้ที่ได้รับ การนิเทศและนำผลการประเมินไปกำหนดนโยบายของสถาบันการศึกษาและปรับปรุงงานต่าง ๆ

5. ขยาย เผยแพร่ และต่อยอด ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ระดับพื้นที่ ให้ความสำคัญและตระหนักถึงกระบวนการกำกับดูแลภายในสถาบันการศึกษา นำผล การประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษามาปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป และรวบรวมความคิดเห็น

จากผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถาบันการศึกษามาสรุป เพื่อหาแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (2563) กล่าวว่า การกำกับดูแลภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เป็นการกำกับดูแลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยเน้นการบูรณาการ งาน/โครงการต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT) การรู้หนังสือ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร กระบวนการกำกับดูแลมีดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

1.1 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานครบวงจรสำหรับผู้บริหาร ครูและนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนการดำเนินงานตามประเด็นนิเทศ ได้แก่

1.1.1 การพัฒนาและการใช้หลักสูตรของโรงเรียน

1.1.2 การเรียนรู้เชิงรุก

1.1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT)

1.1.4 การรู้หนังสือ

1.1.5 การปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.6 การประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.7 จัดประสบการณ์การเรียนรู้เด็กปฐมวัย

1.2 การประชุมแลกเปลี่ยนและระดมความคิดระหว่างผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของโรงเรียน

1.3 จัดลำดับความสำคัญปัญหาหรือความต้องการเร่งด่วนหรือสำคัญที่สุดก่อน

1.4 นำผลการวิเคราะห์ประเด็นนิเทศมาใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานและการพิจารณามาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา

1.5

สร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเอกสารหรือเผยแพร่บนเว็บไซต์ของโรงเรียน

2. การวางแผนการนิเทศ (Plan & PLC)

การวางแผนการนิเทศ เป็นการนำปัญหาและความต้องการจากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ ตามประเด็นการนิเทศมากำหนดรายละเอียดของกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทาง/วิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาตามปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการและความจำเป็น ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC) และการเรียนในชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนานักศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 เลือกแนวทาง/วิธีการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.3 แผนปฏิบัติการพัฒนาโดย

2.3 1 การประชุมเตรียมการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

2.3 2 สร้างคณะนิเทศ ทีมงานและเครือข่ายการนิเทศ

2.3 3 กำหนดประเด็นการนิเทศ

2.3 4 กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนา

2.3 5 กำหนดวิธีการกำกับดูแลและกิจกรรมการกำกับดูแลที่เหมาะสมตามเงื่อนไขปัญหาและความต้องการ เช่น การสัมมนา แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การสังเกตห้องเรียน การสาธิต การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์ การฝึกสอน และการแนะแนว (Coaching & Mentoring) เป็นต้น เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การประชุมทางไกล (Conference) การใช้ Video Line, You Tube, Facebook Live ฯลฯ

2.4 จัดทำแผนการกำกับดูแลโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย แผนปฏิบัติการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการทำงาน ทรัพยากรที่ต้องใช้เครื่องมือกำกับดูแล ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือสื่อสาร (Media & Gadgetry) เครื่องมือสื่อและการสื่อสาร เป็นสิ่งที่จะช่วยรับประกันการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และช่วยรวบรวมรายละเอียดที่ผู้ได้รับการกำกับดูแลไม่สามารถแสดงได้และสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ได้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสิ่งซึ่งสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ถูกควบคุม

3.1 สร้างสื่อการกำกับดูแลที่ช่วยให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการฝึกทักษะการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ เป็นสื่อที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้โซเชียลมีเดีย การประชุมทางไกล ฯลฯ

3.2 สร้างเครื่องมือกำกับดูแลเพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตรวจสอบและติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงาน การสะท้อนและประเมินประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือคุณภาพที่ใช้งานง่ายและสามารถรวบรวมข้อมูลที่ตอบโจทย์ความต้องการของคุณได้ และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 ผู้บริหารคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนสนับสนุนการปฏิบัติตามหลักการในพระเจ้าในทีมนิเทศ

4. การปฏิบัติหน้าที่นิเทศ (DO & Regulate) การดำเนินการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศกิจกรรมการนิเทศที่กำหนดโดยเน้นการรับประทานอาหารตามปกติและสม่ำเสมอตามปกตินั้นอาจโดยผู้บังคับบัญชาบังคับบัญชาหรือผู้นำสายงานประจำป้อย่างต่อเนื่อง ของการเทศนาเทศนา

4.1 ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ

4.2 นิเทศตามขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด

4.3 นิเทศภายในห้องเรียน 100% โดยใช้กระบวนการที่โรงเรียนพัฒนาขึ้นเองหรือใช้กระบวนการที่เขตพื้นที่การศึกษาได้ให้แนวทางไว้ 5 ชั้น

4.3.1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน

4.3.2 การวางแผนการกำกับดูแล

4.3.3 การสร้างสื่อและเครื่องมือสื่อสาร

4.3.4 การกำกับดูแลการดำเนินงานและการกำกับดูแลโดยปัจจัยภายนอกหรือโดยผู้กำกับดูแลเอง

4.3.5 และสิ่งอื่น ๆ และคำชมเชย

4.4 สรุปและสรุปผลการกำกับดูแล

4.5 ปรับปรุงอาคารรัฐสภา

4.6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการกำกับดูแลในระดับต่างๆ เช่น ระหว่างวิทยาเขต/เครือข่าย/ระดับพื้นที่คุณภาพ กลุ่มโรงเรียน กลุ่มความร่วมมือด้านวิชาการและการศึกษา

5. การประเมินผลและเผยแพร่ (Evaluation & Propagation)

5.1 สรุป/รายงานผลการดำเนินงาน และนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา

5.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการดำเนินงาน

5.3 รายงานผลและเผยแพร่การปฏิบัติงานกำกับดูแลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องส่งลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนอื่นดูเป็นตัวอย่าง

5.4 นำผลการนิเทศมาวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์สถาบันการศึกษา เว็บไซต์พื้นที่บริการการศึกษา เฟซบุ๊ก กลุ่มประชาสัมพันธ์ โรงเรียน LINE หรือสายประชาสัมพันธ์ในพื้นที่

5.5 คัดเลือกผลงานของสถาบันการศึกษาที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในการมอบประกาศนียบัตรตามลำดับ

อนันต์ นามทองตัน (2565) กล่าวว่ามีการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 กระบวนการนิเทศประกอบด้วย 6 กระบวนการ คือ

1. ขั้นวางแผน (Planning -P)

- 1.1 รับทราบความต้องการและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- 1.2 การกำหนดทางเลือกและกิจกรรมการกำกับดูแลร่วมกัน
- 1.3 สังเคราะห์ผลการจัดการศึกษาของครูและนักเรียนร่วมกัน
- 1.4 การสร้างแบบฟอร์มกำกับดูแลในการรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นการจัดองค์การ (Organizing - O)

- 2.1 การกำกับผู้บังคับบัญชาให้เห็นจุดแข็ง ข้อเสียของกิจกรรมที่ดำเนินการ
- 2.2 การค้นหาและวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการที่แท้จริงในแต่ละกิจกรรม
- 2.3 เรียนรู้กระบวนการกำกับดูแลแต่ละกิจกรรมของทีมกำกับดูแลอย่างชัดเจน

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading - L)

- 3.1 การบันทึกข้อมูลการนิเทศที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน
- 3.2 การบันทึกเหตุการณ์พิเศษที่เกิดขึ้นระหว่างการนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศ
- 3.3 การปฏิบัติงานวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติการนิเทศเพื่อปรับเป็นผลงานทางวิชาการ
- 3.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. ขั้นการควบคุมและจูงใจ (Inducing -I)

- 4.1 การจัดกิจกรรมย่อยสนับสนุนควบคู่กันไป
- 4.2 สนับสนุนปัจจัยการกำกับดูแลตามความต้องการและความจำเป็นของสถานการณ์
- 4.3 การสะท้อนพฤติกรรม ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาในระหว่างการกำกับดูแล
- 4.4 เปรียบเทียบผลของแต่ละกิจกรรมกับเป้าหมายและการมอบรางวัล

5. ขั้นการประเมินผล (Appraising - A)

- 5.1 การใช้เครื่องมือประเมินตามการออกแบบและเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยกัน
- 5.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และทบทวนข้อมูลจากผลการดำเนินการกำกับดูแล

- 5.3 มีส่วนร่วมในการประเมินซ้ำโดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงใหม่ร่วมกัน
- 5.4 สรุปรงาน เขียนรายงานวิจัย และเผยแพร่ผลการกำกับดูแล
- 6. ขั้นการกำหนดกลยุทธ์พัฒนาต่อยอด (Strategy - S)
 - 6.1 จัดลำดับความสำคัญผลลัพธ์ของแต่ละกิจกรรมเพื่อค้นหาทางเลือกใหม่
 - 6.2 การนำข้อมูลที่ปรับแต่งมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจกรรมร่วมกัน
 - 6.3 เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการกำกับดูแลในอนาคตแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปกระบวนการกำกับดูแลภายในสถานศึกษา หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน มีลำดับขั้นตอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ให้ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การนิเทศการศึกษา ต้องรวมถึงกิจกรรมการควบคุมนิเทศด้วย จัดกิจกรรมกำกับดูแล จัดสรรปัจจัยสนับสนุน การประสานงาน การทำงานเป็นทีมจะสำเร็จตามแผนได้มากน้อยเพียงใด มันขึ้นอยู่กับกระบวนการกำกับดูแลอย่างมาก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาและปรับใช้อย่างกว้างขวางในระบบการศึกษาทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ความสำคัญของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสามารถพิจารณาได้จากหลายมิติ ได้แก่ การสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Ownership) ซึ่งทำให้ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ครูและบุคลากร ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning Culture) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ในการที่จะพัฒนางานและทีมงานให้ประสบผลสำเร็จสูงสุดอันจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนางานประชาสัมพันธ์ สร้างขวัญ กำลังใจและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานนั้น จะต้องสร้างความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ทำอย่างไรให้นักเรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรและสังคมต้องการ ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดระบบ 3 ระบบให้มีประสิทธิภาพ คือ ระบบการเรียนการสอน ระบบการบริหาร และระบบการนิเทศให้ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพเพราะถ้าขาดระบบใดระบบหนึ่งก็จะผลต่อคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวม ในการที่จะให้ทั้ง 3 ระบบ

มีการประสานสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนสำคัญยิ่ง กล่าวคือ บุคลากรจะต้องเข้าใจในระบบการเรียนการสอน คือ รู้จักพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และในการที่จะให้บุคลากรเข้าใจ และจัดพัฒนาการเรียนการสอนนั้น

การพัฒนางานและทีมงานเป็นการดำเนินการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคน การสร้างขวัญกำลังใจ และการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานจะต้องมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรให้สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือการทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรและความต้องการของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องจัด 3 ระบบให้มีประสิทธิภาพและประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) ระบบการเรียนการสอนต้องมีการพัฒนาและจัดการการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและตรงตามหลักสูตร 2) ระบบการบริหาร ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนาของสถานศึกษา 3) ระบบการนิเทศ ต้องมีการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประเมินและปรับปรุงการทำงานของครูและบุคลากร โดยทั้ง 3 ระบบจะทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเข้าใจและสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างดี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนและการศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารบุคคลและจัดสรรปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การนิเทศซึ่งมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาบุคลากร จำเป็นต้องมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรไปในทิศทางที่ดีขึ้น การนิเทศไม่เพียงแต่การทำให้บุคลากรรับรู้ปัญหา แต่ต้องมุ่งเน้นที่การฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้บุคลากรมีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานอย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนางานและการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้การนิเทศยังมีเป้าหมายในการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกัน และการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร เพื่อให้พวกเขามีแรงจูงใจและความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การสร้างขวัญและกำลังใจเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงานและร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่อาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อคุณภาพผู้เรียน การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม มีการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และ

มีการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ ทั้งนี้ ต้องคำนึงเสมอว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุน และร่วมมือกันพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างยั่งยืน

ความหมายของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน กับครูอาจารย์ในโรงเรียนได้ดำเนินการโดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน การพัฒนางานและองค์กรให้ประสบผลสำเร็จสูงสุดอันจะส่งผลต่อการบรรลุ เป้าหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนางานประชาสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน หรือในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานนั้น จะต้องสร้างความเข้าใจและพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ทำอย่างไรให้นักเรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรและสังคม ต้องการ ในการที่จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดระบบ 3 ระบบให้มีประสิทธิภาพ คือ ระบบการเรียนการสอน ระบบการบริหาร และระบบการนิเทศให้ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพเพราะถ้าขาดระบบใดระบบหนึ่งก็จะผลต่อคุณภาพนักเรียนและคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวม ในการที่จะให้ทั้ง 3 ระบบมีการประสานสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนสำคัญยิ่ง กล่าวคือ บุคลากรจะต้องเข้าใจในระบบการเรียนการสอน คือ รู้จัก พัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และในการที่จะให้บุคลากรเข้าใจ และจัดพัฒนาการเรียน การสอนนั้นผู้บริหารต้องใช้เทคนิคการบริหารที่มีประสิทธิภาพบริหารบุคคล ตลอดจนจัดปัจจัยอื่น ๆ สนับสนุนจึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันการนิเทศซึ่งเป็นการพัฒนา บุคลากรให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายที่จะพัฒนาคน เนื่องจาก การนิเทศเป็นการฝึกปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ซึ่งจะต้องพัฒนา บุคลากรให้รู้จักการเรียนรู้ที่จะต้องแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน ไม่ใช่ทำให้บุคลากรเพียงแค่ รับรู้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการให้เรียนรู้วิธีการมากกว่าจึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ และยั่งยืนกว่า อันจะส่งผลต่อการพัฒนางานไปในตัวมีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานไปสู่จุดมุ่งหมาย ที่ต้องการ และขณะเดียวกันการนิเทศก็มีเป้าหมายที่จะประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะปฏิบัติงาน ร่วมกัน อีกทั้งการนิเทศก็มุ่งหวังที่จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังนี้

วิชณีย์ ทศตะ (2561) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและบุคลากร ในโรงเรียน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ความเจริญก้าวหน้า

ทางวิชาชีพ ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์แบบประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนและครู มีคุณภาพสูงสุดในทุก ๆ ด้าน ทั้งพัฒนาคน พัฒนางานประสานความสัมพันธ์และ สร้างขวัญกำลังใจ

อนงค์นาถ เคนโพธิ์ (2562) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายใต้แบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศที่เกิดจากการไว้วางใจ การร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นความเป็นประชาธิปไตย ความร่วมมือ ความต่อเนื่อง การสร้างขวัญกำลังใจ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน

นิพิพินันต์ เสนารถ (2563) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการนิเทศที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองนักเรียน ในกระบวนการร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเริ่มกระบวนการตั้งแต่ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ สังเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาของผู้นิเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ มีการให้ข้อเสนอแนะร่วมกันในการแก้ปัญหาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการหาข้อตกลงที่จะดำเนินการพัฒนาร่วมกันตามบทบาทหน้าที่โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นผู้ขับเคลื่อนและประสานงานในการปฏิบัติงานร่วมกันกับทุกฝ่ายให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศภายนอกและภายใน

สรพรเพชญ์ ศิริเกตุ (2563) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในทุกขั้นตอนการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการนิเทศ ได้แก่ หลักการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน หลักการทำงานเป็นทีม หลักการทำงานอย่างเป็นระบบ และหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

วรลักษณ์ อัจฉริชัย (2565) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความหมายของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรภายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยอาศัยหลักการของความ

ไว้วางใจ ความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา วางแผน กำหนดเป้าหมาย ดำเนินกิจกรรม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทุกด้าน เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการนิเทศทั้งภายในและภายนอก นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา

ความสำคัญของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมที่ดีในองค์กรการศึกษา ช่วยให้ผู้บุคลากรในโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและช่วยลดปัญหาการนิเทศจากบุคคลภายนอก ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์ และศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2563) สรุปความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนภายในโรงเรียน โดยการให้การสนับสนุนและข้อเสนอแนะที่จำเป็นเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพและตรงตามมาตรฐานที่กำหนด โดยครูควรได้รับการนิเทศเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถด้านการสอน และเพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาการ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนการสอน โครงการที่มาจากข้อมูลการนิเทศช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การนิเทศสามารถนำทางให้ครูเกิดความคิดใหม่ ๆ และใช้เทคนิคหรือวิธีการใหม่ รวมถึงการวิจัยเพื่อการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ การนิเทศช่วยให้ครูสามารถปรับตัวตามความก้าวหน้าทางวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ช่วยให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไปและปรัชญาของโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา เสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู โดยการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยในการทำงาน และกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ความสามัคคี และความภูมิใจในอาชีพการศึกษาดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนการเรียนการสอน และการเสริมสร้างความสามัคคีภายในทีมงานครู โดยการทำงานร่วมกันในการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาที่ตั้งไว้

สิทธิพงษ์ อุดมทรัพย์ (2564) กล่าวถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม หมายถึงระบบการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายตั้งแต่ขั้นวางแผนจนถึงการประเมินผล เป็นกลไกที่

ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครูผ่านกิจกรรมเชิงรุก เช่น การสังเกตการสอนแบบร่วมมือ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนคิดหลังการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) กล่าวถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ภารกิจหลักของโรงเรียนคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพและวัยที่เหมาะสม โดยที่บุคลากรที่สำคัญในการดำเนินการกิจนี้ คือครู ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพ และ ความต้องการเฉพาะของแต่ละคน การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมต้องอาศัยความสามารถของ ผู้บริหารโรงเรียนในการรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันเพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ ตามความต้องการของหน่วยงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องประสบความสำเร็จและ ตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาของนักเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความจำเป็น ในการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครูทุกคน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู ปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นตามความต้องการของนักเรียนและหลักสูตร โดยการนิเทศ ที่มีประสิทธิภาพยังช่วยให้ครูมีความมั่นใจและภูมิใจในการทำงาน และกระตุ้นให้พวกเขาปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ จนกลายเป็นนิสัยที่ช่วยในการพัฒนาอย่างถาวร การนิเทศจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการรวมพลังครูและพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการสอน ตอบสนองหลักสูตร และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพดีขึ้น ในขณะเดียวกัน การนิเทศยังมีบทบาทในการสร้างความมั่นใจและขวัญกำลังใจให้ครู มีความภูมิใจ ในการประสบความสำเร็จ และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ช่วยสร้าง โอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยให้ครูได้รับการสนับสนุนและ การฝึกอบรมที่เหมาะสม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานสามารถช่วย พัฒนาความสามารถและทักษะของครูให้ดีขึ้น ช่วยเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับครู บุคลากรจะรู้สึก ว่าพวกเขามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดความรู้สึก ภูมิใจในอาชีพและมีแรงจูงใจในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารและบุคลากร การทำงานเป็นทีมจะทำให้เกิดการประสานงานที่ดีและช่วยให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างราบรื่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจจะช่วยให้ระบบการจัดการ มีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น และสามารถ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ได้ระบุบทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จึงจำเป็นที่แต่ละฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้เข้าใจชัดเจน ดังนี้

1.1 จัดประชุมให้ความรู้ ทำความเข้าใจร่วมกับครูและบุคลากรภายในโรงเรียน โดยจัดประชุมเพื่ออธิบายความหมาย ความสำคัญ ความจำเป็น ขอบข่าย และกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ชี้แจงบทบาทของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศและรับผิดชอบการนิเทศในโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ซึ่งอาจประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูที่ได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนครู ในการคัดเลือกจะเลือกผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครูในโรงเรียนให้เป็นที่ปรึกษาและเลขานุการ โดยมีการกำหนดบทบาทในการวางแผนปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้การนิเทศมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

1.3 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ช่วยให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน ลดความรู้สึกขัดแย้งระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศส่งเสริมให้ผู้นิเทศปฏิบัติงานด้วยความสบายใจและช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น

2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

2.1 กำหนดนโยบายของการนิเทศ โดยมีกำหนดนโยบายการนิเทศที่ชัดเจน เช่น การส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่คณะและการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน

2.2 ส่งเสริมให้ครูทำงานวิชาการ ทำงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และเคารพหลักการและเหตุผลของการปรับปรุงคุณภาพของงาน

2.3 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม รวมถึงหลักสูตรการสอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

2.4 ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวทางวิชาการ เช่น การแจ้งข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางวิชาการ การเปิดโอกาสให้เยี่ยมชมนิทรรศการทางวิชาการ และการส่งเสริม การอ่านวารสารทางวิชาการและการเขียนบทความ

2.5 ทำงานร่วมกับคณะครูในการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการนิเทศ เพื่อให้ การทำงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

2.6 สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชย ในที่ประชุม การนำเสนอผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานตามความถนัด

2.7 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. บทบาทหน้าที่ของผู้รับการนิเทศ

3.1 ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศโดยรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและให้ความร่วมมือ

3.2 ร่วมปรึกษากับผู้นิเทศในการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

3.3 ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความจริงใจ และใช้แนวทางที่ได้รับจาก การนิเทศไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน

3.4 ขอรับการนิเทศจากเพื่อนครูหรือผู้นิเทศเมื่อพบปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

3.5 ให้ความร่วมมืออย่างดีในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

ในการดำเนินการนิเทศภายในให้บรรลุเป้าหมายมีเป้าหมาย คือการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ โดยการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการ ที่ต้องการความร่วมมือจากหลายฝ่ายในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบสำคัญของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้มีนักวิชาการและหน่วยงานได้เสนอ องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

สำเร็จ ยุรชัย (2560) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยพบว่า กระบวนการนิเทศภายใน มีดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การให้ความรู้ความเข้าใจใน การทำงาน 3) การลงมือปฏิบัติงาน 4) การสร้างเสริมกำลังใจและ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

สรพรเพชญ ศิริเกตุ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบ มีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ประกอบด้วย

1) ด้านการเตรียมการนิเทศ 2) ด้านวิธีและแนวปฏิบัติในการนิเทศ 3) ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ 4) ด้านการดำเนินการนิเทศ 5) ด้านการสรุปและประเมินผลการนิเทศ

กชพร จันทนามศรี (2564) ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ผลการพัฒนาระบวนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) พบว่ามีกระบวนการนิเทศภายใน 10 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 3) การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือหากกลยุทธ์การพัฒนา 4) ดำเนินการวางแผน/โครงการ/กิจกรรม 5) สร้างเครื่องมือการนิเทศ 6) สร้างการรับรู้และความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 7) การวางแผนปฏิบัติการ 8) การปฏิบัติตามแผน 9) การประเมินผลและรายงาน 10) การสะท้อนผล

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยกระบวนการนิเทศ หมายถึง ขั้นตอนของการนิเทศการศึกษา มีลำดับการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา 2) การวางแผน การนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ 3) การดำเนินการนิเทศ 4) การติดตามและเสริมแรง 5) ประเมินผลเพื่อพัฒนา

จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2565) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา โดยพบว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา จะต้องเน้นการดำเนินการเชิงระบบอย่างมีขั้นตอนตามกระบวนการนิเทศและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บุคลากรโรงเรียนขนาดเล็กทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเพื่อพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สาระการนิเทศ ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการออกแบบวิธีการทำงานการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศกระบวนการนิเทศ

วรลักษณ์ อาจวิชัย (2565) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สกลนคร พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 1) การเตรียมการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและนักวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปเป็นกรอบการร่างรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ปราบกฏตั้งตาราง

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของการนิเทศอย่างมีส่วนร่วม

องค์ประกอบ	ลำเรจ ชูรัชย์ (2560)	สรพรเพชญ ศิริเกตุ (2563)	กชพร จันทนามศรี (2564)	ทิพวรรณ ธารโรชิต (2564)	จตุรงค์ ชนะสีลังกูร (2565)	ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565)	วาราลักษณ์ อาจวิชัย (2565)	ความถี่
การศึกษาสภาพปัญหา			✓		✓		✓	3
การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา			✓					1
การเตรียมการนิเทศ		✓	✓			✓		3
การวางแผนการนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓			5
การออกแบบวิธีการทำงาน			✓		✓			2
การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ		✓	✓		✓		✓	4
สร้างการรับรู้และความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	✓		✓	✓				3
การดำเนินการนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
การประเมินและสะท้อนผล การนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

จากการสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกกระบวนการที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 50 หรือ 4 คนขึ้นไป ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ 3) การดำเนินการนิเทศ 4) การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ โดยมีรายละเอียดนิยามศัพท์ของแต่ละด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ

สรพรเพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศวิธีในการนิเทศ หมายถึง กระบวนการกำหนดกรอบแนวคิด วิธีการ และขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวางแผนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการนิเทศ เพื่อให้กระบวนการนิเทศเป็นไปอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ

วรรตุนุ หนูทอง (2563) กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ได้แก่ การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้ครู เห็นความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการ วางแผนการนิเทศ

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการ เกี่ยวกับการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ปัญหาและ ความต้องการ การแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศ การวางแผนและจัดทำ แผนการนิเทศ ลำดับขั้นตอนวิธีการนิเทศ รวมถึงแนวทางในการดำเนินการ นิเทศด้วยเครือข่าย ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่เกิดจากการร่วมคิดของ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

จตุรงค์ ณะสีลังกูร (2565) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศวิธีและแนวปฏิบัติ ในการนิเทศ หมายถึง กระบวนการวางแผนการนิเทศการศึกษา ที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และความรับผิดชอบ ร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า การวางแผนการนิเทศวิธี หมายถึง การกำหนดกรอบแนวคิด วิธีการ และ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งการนิเทศข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ โดยการดำเนินการเกี่ยวกับการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับ การนิเทศ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ การแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศ การวางแผนและจัดทำ แผนการนิเทศ ลำดับขั้นตอนวิธีการนิเทศ รวมถึงแนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่าย ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของ สถานศึกษา ที่เกิดจากการร่วมคิดของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวางแผนการนิเทศอย่างมี ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการวางแผนและกำหนด ทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน

2. การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ

สรรเพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า สิ่งที่ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศเลือกใช้ เพื่อการนิเทศ ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาและพิจารณา การทำงานของบุคลากร ทำให้การนิเทศเป็นระบบ สามารถพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา กศน. ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ตัดสินใจเลือกชนิด ประเภท รูปแบบ

ของเครื่องมือโดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการ 2) ศึกษาวิธีการสร้าง เครื่องมือ
3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือให้เป็นไปตามมาตรฐาน 4) หาคคุณภาพของเครื่องมือ และ 5) ผู้นิเทศ
และผู้รับการนิเทศศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้

จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2565) กล่าวว่า การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ หมายถึง
กระบวนการพัฒนาและสร้างอุปกรณ์หรือวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และ
ประเมินผล เพื่อสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เครื่องมือเหล่านี้ช่วยให้ผู้ที่ทำ
หน้าที่นิเทศสามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการ หรือ
การปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีระบบและเป็นมาตรฐาน

วราลักษณ์ อาจวิชัย (2565) กล่าวว่า การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ หมายถึง การสร้าง
และหาคคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ความสามารถในการออกแบบและวางแผนในการสร้าง
เครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของ
หลักสูตร ซึ่งมีส่วนสำคัญในกระบวนการออกแบบและวางแผนในการสร้างเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์
การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร

อนันต์ นามทองตัน (2565) กล่าวว่า ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยในส่วนของ
การวางแผน (Planning-P) ประกอบด้วย 1) การรับทราบความต้องการและแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2) การกำหนดทางเลือกและกิจกรรมการนิเทศร่วมกัน 3) การสังเคราะห์ผลการจัดการจัด
การศึกษาของครูและนักเรียนร่วมกัน 4) การสร้างแบบฟอร์มการนิเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปได้ว่า การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ หมายถึง สิ่งที่ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศเลือกใช้
กำหนดทางเลือกและกิจกรรมการนิเทศร่วมกันเพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการ
การปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม แก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของบุคลากร ทำให้
การนิเทศเป็นระบบ พัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา สร้าง
เครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของ
หลักสูตร เลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือโดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพปัจจุบัน ศึกษา
วิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือให้เป็นไปตามมาตรฐาน หาคคุณภาพของเครื่องมือ
ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล
เพื่อสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศสามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพ
การเรียนการสอน การบริหารจัดการ หรือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ
และสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. การดำเนินการนิเทศ

สรรพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศตามแผน หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการที่ผู้นิเทศและผู้รับ การนิเทศร่วมกันให้ทราบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และนิเทศตามแผนการนิเทศที่ได้กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศด้วย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) กำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศ 2) ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ 3) ดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้ 4) ผู้นิเทศบันทึกผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะ 5) ผู้รับการนิเทศ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและรายงาน

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศตามแผน หมายถึง การปฏิบัติการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือ โดยเริ่มจากการประชุม กำหนดระยะเวลา การสร้างเครื่องมือ การสะท้อนผล เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุง โดยใช้การนิเทศที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยเป็นการสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ในการนิเทศ ซึ่งเกิดจากการประชุมในขั้นตอนการนิเทศ รวมถึงแนวทางในการนิเทศตามแผนการนิเทศ ที่กำหนดไว้ แล้วสะท้อนผลการนิเทศเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศให้ทันสมัยเหมาะสมกับ สภาพและบริบท

จตุรงค์ ณะสีลังกูร (2565) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศตามแผน หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่ผู้ดำเนินการนิเทศดำเนินการเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพของการศึกษาในทุกด้าน การดำเนินการนิเทศเกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การดำเนินการนิเทศตามแผน หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่ผู้ดำเนินการนิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันดำเนินการเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบที่จะประเมิน เกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำเป็นสารสนเทศ พิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงถึงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จของงานโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดเป็นเครื่องมือในการพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงสภาพที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา กำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ สะท้อนผล ปรับปรุงการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้ ผู้นิเทศบันทึกผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะ ผู้รับการนิเทศ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและรายงาน ตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

4. การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

สรรรถเพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ หมายถึง ขั้นตอนหลังจากที่ผู้นิเทศทำการประมวลผลหลังจากดำเนินการนิเทศและการประชุม เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีขอบข่ายการประเมิน หากผลการประเมินพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพด้วยการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าต่อไป โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ 2) ดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ 3) รวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการนิเทศและผลที่ได้จากการนิเทศ 4) เปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ 5) หาแนวทางและวิธีการพัฒนาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) กล่าวว่า ประเมินผลสะท้อนเพื่อพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการสะท้อนปัญหา จุดควรพัฒนาในปัญหาต่าง ๆ ของการดำเนินการนิเทศแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อนำมาปรับปรุงการนิเทศ และวางแผนนิเทศครั้งต่อไป

จตุรงค์ ณะสีสังกูร (2565) กล่าวว่า การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา เพื่อพิจารณาว่าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้รับการบรรลุหรือไม่ รวมถึงการระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุง กระบวนการนี้มีความสำคัญในการปรับปรุงการปฏิบัติการนิเทศในอนาคต และเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศโดยรวม

วรลักษณ์ อาจวิชัย (2565) กล่าวว่า การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ โดยดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

อนันต์ นามทองตัน (2565) กล่าวว่า ขั้นตอนการประเมินผล ประกอบด้วย 1) การใช้เครื่องมือประเมินตามการออกแบบและเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน 2) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และทบทวนข้อมูลจากผลการปฏิบัติการนิเทศ 3) การร่วมประเมินซ้ำโดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ร่วมกัน 4) การสรุปผลงาน การเขียนรายงานการวิจัยและเผยแพร่ผลการนิเทศ

สรุปได้ว่า การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ วิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา พิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ การส่งเสริมให้ผู้รับ การนิเทศเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลด้านการ ดำเนินการนิเทศและผลที่ได้จากการนิเทศ เปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ หาวิธีการพัฒนาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ สะท้อน ปัญหาและจุดควรพัฒนาของการดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนการนิเทศการสอนให้มี ประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลจากผลงานของผู้เรียน การวัดผลและ ประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน่วยงานทางการศึกษาและ โรงเรียนในสังกัดที่อยู่ในพื้นที่ 5 อำเภอทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ คือ

1. อำเภอฝาง เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. อำเภอแม่เอย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประมาณ 32 กิโลเมตร
3. อำเภอไชยปราการ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประมาณ 14 กิโลเมตร
4. อำเภอเชียงดาว ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประมาณ 70 กิโลเมตร
5. อำเภอเวียงแหง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเขตพื้นที่การศึกษา ห่างจากที่ตั้งของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประมาณ 130 กิโลเมตร

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีความซับซ้อนเนื่องจาก มีพื้นที่รับผิดชอบถึง 4,893 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นภูเขา ป่าไม้ และเป็นเขตชายแดนซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์เป็นแนวยาวกว่า 100 กิโลเมตร จากอำเภอฝาง อำเภอแม่เอย อำเภอเชียงดาว จนถึงอำเภอ

เวียงแหง การคมนาคมและการติดต่อระหว่างโรงเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกล โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่ไกลที่สุดมีระยะทางเกือบ 200 กิโลเมตร และมีโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูงอีกจำนวนมาก

ผู้รับบริการประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และจำนวนหนึ่งยังเป็นผู้อพยพจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขายแรงงาน ทำให้มีเด็กวัยเรียนจำนวนมากที่ไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎร ส่งผลกระทบต่อการให้บริการ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้นจากสภาพภูมิประเทศซึ่งอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูง ทุรกันดาร ส่งผลให้ผู้เรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนของตนไม่สะดวกต่อการเดินทางไป-กลับในวันเดียว ต้องเข้าพักนอนในโรงเรียน ซึ่งต้องเป็นธุระจัดหาที่พักให้ตามสภาพความขาดแคลนในรูปแบบของโรงเรียนพักนอน จำนวน 13 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2563) ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในพื้นที่ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียนบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี”

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ มีทักษะอาชีพ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีการ Active Learning
3. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มีอาชีพ พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี แพลตฟอร์มเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำของผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่องค์กรที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์หลัก (Goals)

1. สำนักงานเขตพื้นที่คุณภาพ (Quality Office)

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย (Big Data) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) สร้างค่านิยมองค์กร พัฒนานวัตกรรมสู่องค์กรคุณภาพ

2. โรงเรียนคุณภาพ (Quality Schools)

2.2 โรงเรียนน้อมนำพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 และส่งเสริมการจัดการศึกษาบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรม เพื่อสร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.3 โรงเรียนจัดให้ประชากรวัยเรียนทุกคน รวมทั้งผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และมีคุณภาพ

2.4 โรงเรียนเป็นโรงเรียนนำดู นำอยู่ นำเรียน มีระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง พัฒนาหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม มุ่งสู่องค์กรที่มีคุณภาพ

2.5 โรงเรียนจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ห้องเรียนคุณภาพ (Quality Classrooms)

3.1 จัดห้องเรียนสะอาด บรรยากาศน่าเรียน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ครูเป็นผู้บริหารเรียนรู้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning คิดและมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) และสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.3 ครูพัฒนางานด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

3.4 พัฒนาหนึ่งห้องเรียน หนึ่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

4. นักเรียนคุณภาพ (Quality Students)

4.1 นักเรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง

และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม

4.2 นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ อ่านออก เขียนได้ ลายมือสวย คิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ มีสมรรถนะตามหลักสูตร สุขภาพเหมาะสมกับวัย

4.3 นักเรียนมีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วรลักษณ์ อาจวิชัย (2565) การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร 2) รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศแบบมีส่วนร่วม 2) ขอบข่ายสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู 3) กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และ 4) ผลการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู 3) รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2565) รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทความต้องการ แนวทาง การพัฒนารูปแบบและประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา เป็นงานวิจัยแบบ ผสานวิธีกลุ่มเป้าหมาย คือ 7 โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกแบบเจาะจงการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาความต้องการ 2) สร้างรูปแบบ และ 3) ทดลองใช้รูปแบบเครื่องมือ การวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสร้างรูปแบบ และแบบประเมินการใช้ รูปแบบ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดนครราชสีมา มีการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ปัญหาในการดำเนินการ คือขาดความ ต่อเนื่อง ขาดแคลนผู้รับผิดชอบ ขาดแนวปฏิบัติ ขาดความตระหนัก และขาดเครื่องมือนิเทศภายใน องค์ประกอบของการพัฒนาทักษะการนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศมีความสอดคล้องกับ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย หลักการเน้น การดำเนินการเชิงระบบ วัตถุประสงค์การนิเทศ สารระการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมิน และสะท้อนผลการนิเทศ ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้และถูกต้องนำไปใช้ได้ ผลการใช้รูปแบบจัดอบรมในพื้นที่เป้าหมาย 1 โรงเรียน พบว่า บริบท ปัจจัยกระบวนการ และผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด

สรรเพชญ ศิริเกตุ (2563) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายใน แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยแบ่ง ออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศ ภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. จำนวน 138 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 พัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ สถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน ความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการนิเทศ

ภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 3.1) ด้านการเตรียมการนิเทศ 3.2) ด้านวิธีและแนวปฏิบัติในการนิเทศ 3.3) ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ 3.4) ด้านการดำเนินการนิเทศ 3.5) ด้านการสรุปและประเมินผลการนิเทศ 4) การประเมิน 5) เงื่อนไขความสำเร็จและผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น 2 ระยะ 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. จำนวน 240 คน 2) สร้างรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินรูปแบบแบบทดสอบและแบบประเมินประสิทธิภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น PNImodified ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็น การเตรียมการนิเทศ รูปแบบและแนวทางการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ 2) ผลการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการ และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

สมฤทัย นิธิพานิช (2565) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการนิเทศภายในที่ส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังพบว่า การนิเทศตามแผนที่มีกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การนิเทศภายในประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าด้านการดำเนินการนิเทศอยู่ในลำดับที่สอง

จันจิรา เพ็ชระ (2566) เรื่อง การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สภาพการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้กำหนดองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหา 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการณ์นิเทศ และ 4) การประเมินผลด้านการวางแผนการนิเทศมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.12 จากระดับ 5 ซึ่งต่ำกว่าด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ (3.45) และด้านการประเมินผล (3.38) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผล คือ การขาดการวิเคราะห์ความต้องการแบบองค์รวม และการไม่บูรณาการแผนนิเทศกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพด้านการวางแผนการนิเทศแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่สถานศึกษาขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศภายในมีการกำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำแผนการนิเทศโดยระบุขั้นตอนรายละเอียดกิจกรรม คณะนิเทศวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในให้ชัดเจนกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและขาดการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายในขั้นตอนการวางแผน

อลิสรา คงปน และคณะ (2566) เรื่อง ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ BRAIN DOING Model ของโรงเรียนประชาอุทิศ พบว่าด้านที่เป็นจุดอ่อนมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ผลการศึกษาพบว่า ข้อจำกัดทางการบริหาร เช่น การหมุนเวียนตำแหน่งผู้บริหารบ่อยครั้ง อัตราการเปลี่ยนผู้บริหารโรงเรียนเฉลี่ย 2.5 ปี ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของแผนงานนิเทศ นอกจากนี้ การขาดระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจยังทำให้การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมนิเทศขาดความแม่นยำ

งานวิจัยต่างประเทศ

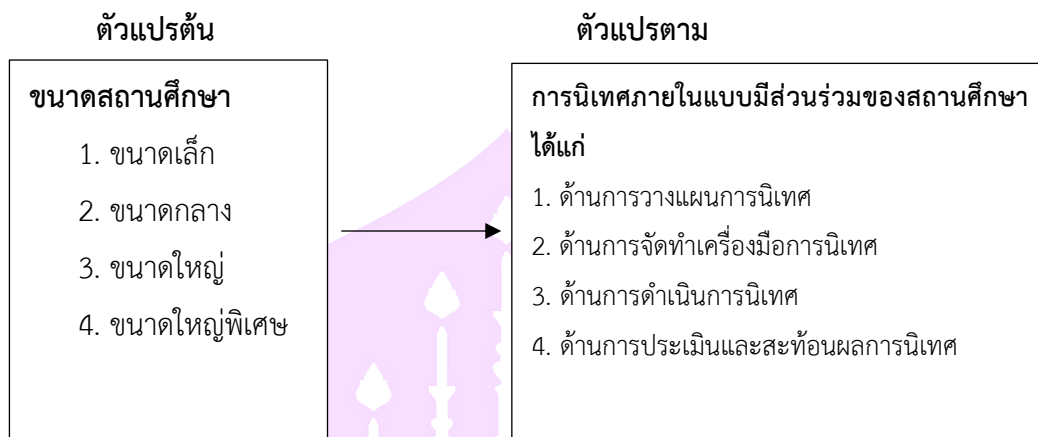
Johnson (2018) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมต่อประสิทธิภาพของครูในแอฟริกาใต้ ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยเพิ่มความมั่นใจของครูและส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษา ครูที่ได้รับ การนิเทศแบบมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงในด้านทักษะการสอนและการจัดการชั้นเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าการมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยให้ครูสามารถตั้งเป้าหมายการพัฒนาวิชาชีพได้ชัดเจนและมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง

Chen, et al. (2019) ทำการศึกษาเรื่อง การนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาครู ในไต้หวัน: การศึกษาเชิงประจักษ์ ผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้บริหาร การนิเทศแบบมีส่วนร่วมในไต้หวันส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาวิธีการสอนและทักษะการจัดการชั้นเรียนได้ดีขึ้น รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารและครูคนอื่น ๆ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

Rodriguez & Garcia (2020) ทำการศึกษาเรื่อง การนิเทศแบบมีส่วนร่วมและผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา: การศึกษาจากประเทศสเปน งานวิจัยนี้ศึกษาผลของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาในสเปน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยเพิ่มความพึงพอใจของครูและนักเรียน รวมถึงการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศแบบมีส่วนร่วมในสเปนส่งผลให้การพัฒนาวิธีการเรียนการสอนดีขึ้น ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจมากขึ้น และการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นเนื่องจากการมีการสนับสนุนและข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์

Nguyen & Tran (2021) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการนิเทศแบบมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการสอนในประเทศเวียดนาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงวิธีการสอนและเพิ่มความมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง การนิเทศแบบมีส่วนร่วมในเวียดนามช่วยให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาวิธีการสอนและเพิ่มความมุ่งมั่นในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการนิเทศช่วยปรับปรุงการจัดการชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษากากรณีศึกษาในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 205 คนและครู 2,456 คน รวม 2,661 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป (Krejcie & Morgan, 1970) เทียบขนาดของประชากรที่ 2,800 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และนำมาเทียบสัดส่วนกับแต่ละขนาดสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 338 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครู จำนวน 311 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา		ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้อำนวยการ	ครู	ผู้อำนวยการ	ครู
		สถานศึกษา		สถานศึกษา	
โรงเรียนขนาดเล็ก	36 แห่ง	36 คน	172 คน	6 คน	21 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	105 แห่ง	131 คน	1,682 คน	16 คน	214 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	12 แห่ง	33 คน	497 คน	4 คน	63 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	1 แห่ง	5 คน	105 คน	1 คน	31 คน
	รวม	205 คน	2,456 คน	27 คน	311 คน
			2,661 คน		338 คน

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, (2567)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 0-120 คน) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน) และขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป)

ตัวแปรตาม คือ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ 3) การดำเนินการนิเทศ 4) การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ

ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ โดยเกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างโดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจน ความถูกต้องของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

6.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา โดยมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกขึ้นไป จำนวน 1 คน คือ ผศ.ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

6.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย โดยมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย สาขาการวิจัย มีประสบการณ์ด้านวิจัยทางการศึกษา และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกขึ้นไป จำนวน 1 คน คือ ดร.วิภาวี ศิริลักษณ์

6.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาทางการบริหารทางการศึกษา จำนวน 1 คน คือ ผอ.สายใจ สุวรรณ

6.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ โดยมีคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม จำนวน 1 คน คือศึกษานิเทศก์ สุจินดา คำเงิน

6.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ โดยมีคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ชำนาญการ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศในสถานศึกษา จำนวน 1 คน คือ ศึกษานิเทศก์ นิภาพรรณ สิงห์คำ

7. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อ คำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ใช้โดยได้ค่าดัชนีความ สอดคล้องเท่ากับ 0.60-1.00 และแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

8. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากวิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อได้รับหนังสือผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

2. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 กระทำโดยการแจกแบบสอบถามทางช่องอีเมลของแต่ละสถานศึกษา โดยใช้การส่ง

แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วย QR code Google form เพื่อให้เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนกระจายข่าวในการทำการตอบแบบสอบถาม

3. ส่งแบบสอบถามด้วยช่องทางออนไลน์ พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยัง ผู้บริหารโรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 338 ชุด และกำหนดขอรับคืนภายใน 30 วัน

4. ผู้วิจัยประสานงานต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์ในการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับมา 338 ชุด คัดออกจำนวน 2 ชุด เนื่องจากกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายของการศึกษา ทำให้เหลือแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 336 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนจากสถานศึกษา การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ในการตอบ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4. วิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว 2545, น. 23 อ้างถึงใน ทิพวรรณ สำเภาแก้ว, 2560, น. 81) ช่วงค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ นำเสนอ ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5. จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทดสอบด้วย F-test โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบโดยการกำหนด ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation

1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ F-Test: One-Way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 338 คน เมื่อดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 338 คน

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	27	8
ครู	311	92
รวม	338	100
2. ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	25	7.4
ขนาดกลาง	230	68
ขนาดใหญ่	69	20.4
ขนาดใหญ่พิเศษ	14	4.1
รวม	338	100

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 338 คน ส่วนใหญ่เป็น ครู จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 68 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.96	0.61	มาก	4
2. ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	4.03	0.70	มาก	3
3. ด้านการดำเนินการนิเทศ	4.28	0.46	มาก	2
4. ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ	4.41	0.26	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.17	0.35	มาก	

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการนิเทศมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.46) ถัดมาคือ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.61)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการวางแผนการนิเทศ

ด้านการวางแผนการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งไว้	4.12	0.88	มาก	2
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ	3.87	0.73	มาก	8
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.89	0.73	มาก	7
4. การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	3.60	0.99	มาก	9
5. การระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	3.96	0.78	มาก	6
6. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.97	0.79	มาก	5
7. การแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ	3.99	0.81	มาก	4
8. การนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย	4.00	0.80	มาก	3
9. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีแนวทางสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน	4.32	0.81	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.96	0.61	มาก	

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการวางแผนการนิเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีแนวทางสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.88) ถัดมาคือ แนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.99)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ

การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม	4.24	0.82	มาก	2
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันแก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของบุคลากรครูทำให้การนิเทศตามมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา	3.92	0.99	มาก	5
3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.01	0.81	มาก	3
4. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินงานร่วมกันเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ	4.01	0.81	มาก	3
5. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล	3.96	0.80	มาก	4

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
6. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	4.01	0.82	มาก	3
7. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กำหนดวิธีการวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร	3.92	0.93	มาก	5
8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพิจารณาและคัดเลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นระบบ โดยยึดถือข้อมูลและสภาพปัจจุบันเป็นหลักสำคัญ	3.86	0.96	มาก	6
9. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอนสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	4.35	0.76	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.03	0.70	มาก	

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า แสดงค่าเฉลี่ยระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอนสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.82) ถัดมาคือ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.81) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินงานร่วมกันเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.81) และผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพิจารณาและคัดเลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นระบบ โดยยึดถือข้อมูลและระดับเป็นหลักสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.96)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการ
ดำเนินการนิเทศ

ด้านการดำเนินการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดองค์ประกอบ สำหรับการประเมินการนิเทศ โดยอาศัยการทำงานเป็น ทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.49	0.53	มาก	1
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดเกณฑ์การ ประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่ จะเก็บรวบรวมข้อมูล	4.49	0.51	มาก	1
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.42	0.62	มาก	2
4. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อ จัดทำเป็นสารสนเทศพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่ แสดงถึงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จของงาน	4.40	0.62	มาก	3
5. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดนัดหมายวัน เวลาที่ จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ	4.08	0.92	มาก	6
6. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสะท้อนผลการนิเทศให้แก่ ผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อมุ่งสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืน	4.14	0.95	มาก	4
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการนิเทศตาม ขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้	4.10	0.93	มาก	5
8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศบันทึกผลการนิเทศพร้อม ข้อเสนอแนะ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.14	0.90	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.28	0.46	มาก	

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการดำเนินการนิเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดองค์ประกอบสำหรับการประเมินการนิเทศ โดยอาศัยการทำงาน เป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.53) และผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62) ถัดมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงถึงระดับกับระดับความสำเร็จของงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.92)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ

การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันตรวจสอบวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา	4.17	0.88	มาก	9
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันพิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.24	0.90	มาก	8
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.60	มาก	7
4. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.39	0.59	มาก	6

ตาราง 8 (ต่อ)

การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ	n = 338		แปลผล	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
5. ผู้นิเทศส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.48	0.60	มาก	4
6. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศและผลลัพธ์ที่ได้จากการนิเทศ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ	4.47	0.51	มาก	5
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ และหาวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.49	0.53	มาก	3
8. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้เรียนในการสะท้อนปัญหาและจุดควรพัฒนาของการดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	4.49	0.51	มาก	3
9. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.53	0.52	มากที่สุด	1
10. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวัดผลและประเมินผลพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	4.51	0.51	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.41	0.26	มาก	

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวัดผลและประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) ถัดมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ และหาวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันตรวจสอบวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.88)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบ F-Test จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการวางแผนการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	29.161	3	9.720	29.874*	0.000
	ภายในกลุ่ม	108.677	334	0.325		
	รวม	137.838	337			
ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	34.148	3	11.383	26.635*	0.000
	ภายในกลุ่ม	142.738	334	0.427		
	รวม	176.886	337			
ด้านกรดำเนินการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	8.888	3	2.953	13.039*	0.001
	ภายในกลุ่ม	75.889	334	0.227		
	รวม	74.777	337			
ด้านการประเมินและสะท้อนผล การนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.584	3	0.528	6.293*	0.000
	ภายในกลุ่ม	33.310	334	0.100		
	รวม	34.893	337			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	14.867	3	4.956	42.383*	0.000
	ภายในกลุ่ม	39.054	334	0.117		
	รวม	53.921	337			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338)

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	สถานศึกษา ขนาดเล็ก (n = 25)	สถานศึกษา ขนาดกลาง (n = 230)	สถานศึกษา ขนาดใหญ่ (n = 69)	สถานศึกษา ขนาดใหญ่ พิเศษ (n = 14)
ขนาดเล็ก	4.24	-	.001*	-	-
ขนาดกลาง	3.77	.001*	-	.000*	.000*
ขนาดใหญ่	4.42	-	.000*	-	-
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.46	-	.000*	-	-

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา สถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338)

ขนาดของ สถานศึกษา	\bar{X}	สถานศึกษา ขนาดเล็ก (n = 25)	สถานศึกษา ขนาดกลาง (n = 230)	สถานศึกษา ขนาดใหญ่ (n = 69)	สถานศึกษา ขนาดใหญ่ พิเศษ (n = 14)
ขนาดเล็ก	4.44	-	.000*	-	-
ขนาดกลาง	3.80	.000*	-	.000*	.001*
ขนาดใหญ่	4.49	-	.000*	-	-
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.53	-	.001*	-	-

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา สถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อเปรียบเทียบ รายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n = 338)

ขนาดของ สถานศึกษา	\bar{X}	สถานศึกษา ขนาดเล็ก (n = 25)	สถานศึกษา ขนาดกลาง (n = 230)	สถานศึกษา ขนาดใหญ่ (n = 69)	สถานศึกษาขนาด ใหญ่พิเศษ (n = 14)
ขนาดเล็ก	4.48	-	.021*	-	-
ขนาดกลาง	4.16	.021*	-	.000*	.023*
ขนาดใหญ่	4.50	-	.000*	-	-
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.57	-	.023*	-	-

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาสถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ โดยวิธี Scheffe' (n=338)

ขนาดของ สถานศึกษา	\bar{X}	สถานศึกษา	สถานศึกษา	สถานศึกษา	สถานศึกษา
		ขนาดเล็ก (n = 25)	ขนาดกลาง (n = 230)	ขนาดใหญ่ (n = 69)	ขนาดใหญ่พิเศษ (n = 14)
ขนาดเล็ก	4.44	-	-	-	-
ขนาดกลาง	4.36	-	-	.014*	-
ขนาดใหญ่	4.50	-	.014*	-	-
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.58	-	-	-	-

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาสถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 338 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศ ถัดมา คือ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ พิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีแนวทางสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน รองลงมา คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ ถัดมาคือ แนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

1.2 ด้านการจัดทำเครื่องมือ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอนสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม ถัดมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพิจารณาและคัดเลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นระบบโดยยึดถือข้อมูลและระดับเป็นหลักสำคัญ

1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดองค์ประกอบสำหรับการประเมินการนิเทศ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล ถัดมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ

1.4 ด้านการประเมินและสะท้อนผล การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย รองลงมา คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวัดผลและประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ถัดมาคือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศและหาวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันตรวจสอบวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา

2. ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านการประเมินและสะท้อนผล การนิเทศ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

2.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า การเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมทุกด้าน ระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ขนาดกลางมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ซึ่งพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน มากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ถัดมา ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ และด้านที่มีความแตกต่างน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมิน และสะท้อนผลการนิเทศ

2.1.1 การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการวางแผนการนิเทศ จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาสถานศึกษา ขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($X = 4.24$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษา ขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

2.1.2 การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา สถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า สถานศึกษาขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

2.1.3 การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา สถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ถัดมาคือสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.48$) และสถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า สถานศึกษาขนาดกลาง ถัดมาสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

2.1.4 การเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาตามขนาดของ สถานศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาสถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูง กว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 โดยนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการนิเทศภายใน รายด้าน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ อาจเนื่องจาก อาจเนื่องจาก ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการองค์กร กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิด การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การสะท้อนผลการนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร เมื่อบุคลากรได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจน ตรงประเด็น และอยู่บน พื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ จะทำให้เกิดความเข้าใจในระดับ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาที่เป็น รูปธรรม นำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างมีทิศทาง การพัฒนาระบบการประเมินและ สะท้อนผลการนิเทศให้มีความเข้มแข็งจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้นิเทศและผู้รับ

การนิเทศ โดยต้องสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ การเคารพซึ่งกันและกัน และการมุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการจับผิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ อาจวิชัย (2565) พบว่าการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565) เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด งานวิจัยของ สรรเพชญ์ ศิริเกตุ (2563) พบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทา ชื่นใจ (2566) พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่พัฒนา เป็นรูปแบบที่มีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการ เป้าหมาย และปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจาก การนิเทศการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นกระบวนการที่เน้นความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูและคุณภาพการเรียนการสอน ไม่ใช่การจับผิด ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการนิเทศและการสะท้อนผล การสอนอย่างสร้างสรรค์การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ปกรณ์พงศ์ ทองอินแก้ว (2563) พบว่า การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศเป็นขั้นตอนที่ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยเฉพาะการสะท้อนคิดหลังการสังเกตการสอน ที่ช่วยพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดวางแผนการนิเทศ ซึ่งถึงแม้จะมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยไม่ต่างกับด้านอื่น ๆ มากนัก สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการวางแผนและการออกแบบระบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่เน้นการวางแผนการพัฒนาคณาจารย์การศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา เพ็ชระ (2566) พบว่า สภาพการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้กำหนดองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพปัญหา (2) การวางแผนการนิเทศ (3) การปฏิบัติการนิเทศ และ (4) การประเมินผล โดยพบว่าด้านการวางแผนการนิเทศมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.12 จากระดับ 5 ซึ่งต่ำกว่าด้านการปฏิบัติการนิเทศ (3.45) และด้านการประเมินผล (3.38) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลคือการขาดการวิเคราะห์ความต้องการแบบองค์รวมและการไม่บูรณาการแผนนิเทศกับแผนพัฒนาคณาจารย์การศึกษาของสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพด้านการวางแผนการนิเทศ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่สถานศึกษาขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศภายในมีการกำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและจัดทำแผนการนิเทศโดยระบุขั้นตอนรายละเอียดกิจกรรม คณะนิเทศวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในให้ชัดเจนกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและขาดการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายในขั้นตอนการวางแผน

3. จากผลการเปรียบเทียบระดับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจำนวนมาก ทำให้การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมมีความเป็นระบบมากกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในที่มาจากตัวแทนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ด้วยจำนวนบุคลากรที่มาก อาจทำให้การสื่อสารเกิดความคลาดเคลื่อนได้

และการมีส่วนร่วมของครูทุกคนอาจไม่ทั่วถึง บางครั้งการนิเทศอาจเป็นเพียงการปฏิบัติตามหน้าที่มากกว่าการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แต่มีข้อดีคือมีทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีลักษณะการนิเทศภายในคล้ายคลึงกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แต่มีขนาดโครงสร้างที่เล็กกว่า ทำให้การสื่อสารและการมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้น บุคลากรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศมากขึ้น ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางมีจุดเด่นในด้านความใกล้ชิดระหว่างบุคลากร ทำให้การมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในเป็นไปอย่างทั่วถึง ครูทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการนิเทศ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการมากขึ้นแต่อาจมีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้บางครั้งการนิเทศอาจไม่ครอบคลุมในบางประเด็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะ แต่มีข้อดีคือสามารถติดตามผลการนิเทศได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และสุดท้ายสถานศึกษาขนาดเล็กมีความเป็นกันเองสูง บุคลากรมีความใกล้ชิดกันมาก ทำให้การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการได้ตลอดเวลาตามความเหมาะสม ครูทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการนิเทศแต่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณ รวมถึงบุคลากรที่มีจำนวนน้อย ทำให้บางครั้งครูมีภาระงานมากจนอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ นอกจากนี้ ด้วยจำนวนบุคลากรที่น้อยทำให้ขาดความหลากหลายทางความคิดและประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทั้งนี้ ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อรูปแบบและประสิทธิภาพของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม โดยแต่ละขนาดมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน การพัฒนาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจึงควรคำนึงถึงบริบทและขนาดของสถานศึกษา และอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธินิจ พวงศรี และสุกัญญา รุจิเมธาภาส (2565) พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีระบบการนิเทศภายในที่ซับซ้อนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยมีกลไกการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องหลายระดับ ตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษา ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน รวมถึงผู้ปกครองและชุมชน ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลที่ทันสมัยช่วยสนับสนุนการติดตามประเมินผลแบบเรียลไทม์ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษายุค 4.0 ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลัก ในส่วนของสถานศึกษาขนาดใหญ่ แม้จะมีทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเพียงพอ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณส่งผลต่อความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศ การออกแบบกระบวนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การใช้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนใกล้เคียง จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนได้ แม้ในสภาพทรัพยากรที่จำกัด เช่นเดียวกับผลวิจัยของ น้ำฝน จันทนะ (2566) สะท้อนถึงความจำเป็น

ในการจัดการหลักสูตรที่ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการศึกษาติดตามผลในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ พบข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม โดยครูต้องใช้เวลาเฉลี่ย 35% ของชั่วโมงทำงานในการเข้าร่วมกิจกรรมนิเทศภายใน เทียบกับโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้เพียง 18% อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความได้เปรียบด้านความหลากหลายของบุคลากรที่สามารถจัดตั้งทีมนิเทศเฉพาะทางได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า การวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีความสำคัญสูงสุดควบคู่ไปกับการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนากระบวนการวางแผนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและการสร้างกลไกการทำงานที่ยั่งยืน สถานศึกษา ควร วางแผนการนิเทศเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการภายในสถานศึกษาโดยตรง โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องร่วมมือกันในการกำหนดทิศทางและแนวทางการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตร การเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และการสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการนิเทศเชิงประเมิน โดยมอบหมายบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่แม่นยำและนำไปสู่การพัฒนาการสอนที่มีคุณภาพ

3. ผลการศึกษาด้านการดำเนินการนิเทศ พบว่า การกำหนดองค์ประกอบสำหรับการประเมินการนิเทศโดยอาศัยการทำงานเป็นทีม การกำหนดเกณฑ์การประเมินและเครื่องมือการเก็บข้อมูล และการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศ การพัฒนาระบบการนิเทศจึงควรเน้นการสร้างโครงสร้างและกระบวนการที่ชัดเจน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เป็นรูปธรรม สถานศึกษา ควร ดำเนินการนิเทศเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา การกำหนด

องค์ประกอบและเกณฑ์การประเมินต้องสอดคล้องกับบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา

4. ผลการศึกษาด้านการดำเนินการนิเทศ พบว่า การสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ การประเมินและสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงการนิเทศ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศที่ยั่งยืนจึงต้องมีกลไกการติดตามผล การสะท้อนผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรพัฒนากลไกการสะท้อนผลและการใช้ข้อมูลการวัดผลเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีบทบาทในการออกแบบการประเมินร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อให้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสะท้อนประสิทธิภาพของการนิเทศได้จริง และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับห้องเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาดโดยเฉพาะ เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมกับรูปแบบการนิเทศแบบอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บรรณานุกรม

- กชพร จันทนามศรี. (2557). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- กรณาธิป ชินวงษ์. (2566). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]. Google.com. <http://www.google.com/search>
- กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์ และศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2563). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพออนไลน์เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่ส่งเสริมความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(2), 184-201. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/251660/172546>
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2563). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ดี.
- จตุรงค์ ณะสีลังกูร. (2565) รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(2), 69-84.
- จันจิรา เพ็ชระ. (2566). *การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐธนิจชา พวงศรี และสุกัญญา รุจิเมธาภาส. (2565). กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1. *วารสารสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 12(1), 1-13. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/GRAURU/article/view/256112>
- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(3), 463-476.

- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรีแก้ว เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์].
- น้ำฝน จันทนะ (2566). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนในสหวิทยาเขตเสรีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารนิติรัฐ*, 2(1), 13-24.
- นิพนธ์ เสนารณ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปกรณพงศ์ ทองอินแก้ว. (2563). ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Google.com. <http://www.goog;e.com/search>
- ปาจริย์ หงษ์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภีชาวิชญ์ ยางงาม. (2564). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Google.com. <http://www.goog;e.com/search>
- รัศมี ภูกันดาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. Google.com. <http://www.goog;e.com/search>
- วรดนุ หนูทอง. (2563). กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Google.com. <http://www.goog;e.com/search>

- วาราลักษณ์ อาจวิชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมจรพุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(4), 93-107.
- วิชเนีย์ ทศตะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศศิกันต์ พันธุ์โนราช. (2561). สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูล BUUIR คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สรพรเพชญ ศิริเกตุ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือแนวทางการจัดการการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษตามความเข้มข้น 3 ระดับสู่สากล*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำเร็จ ยุธชัย. (2560). แนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(ฉบับพิเศษ), 514-522.
- สิทธิพงษ์ อุดมทรัพย์. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร*, 12(47). 243-253.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2555). *หลักการนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- สุเทพ คำเมฆ. (2022). การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเชิงบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มเปราะบางทางสังคมของเทศบาลตำบลสามง่าม อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 4(3), 97-110. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/258759>
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2561). *สมบัติทฤษฎีของการศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียมาศ สุขกสิ และพัชรินทร์ รุจิรานุกูล. (2560). *รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อนงค์นาถ เคนโพธิ์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนันต์ นามทองตัน. (2565). *รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2*. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 5(3), 37-48.
- อลิสรา คงปน, ชัชภูมิ สีชมภู และสุกัญญา รุจิเมธามาต. (2566). ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ BRAIN DOING Model ของโรงเรียนประชาอุทิศ. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(3), 103-114.
- อัญชญา นิเมษ. (2567). *การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา]. Google.com. <http://www.google.com/search>
- Chen, Y. D., Lee, L. C., Kee, P. L., & Quah, K. (2019). The Impact of Mergers and Acquisitions on Financial Performance of Listed Companies in China. *International Journal of Entrepreneurship and Management Practices*, 2, 1-12. <https://doi.org/10.35631/ijemp.28001>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Nguyen, T. T. C., Tran, Q. B. Ho, D. A., Duong, D. A., & Nguyen, T. B. T. (2021). The Effect of Supply Chain Linkages on the Business Performance: Evidence from

Vietnam. *Uncertain Supply Chain Management*, 9, 529-538.

<https://doi.org/10.5267/j.uscm.2021.6.009>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าความเที่ยงตรงและคุณภาพของเครื่องมือ

ผศ.ดร.ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง

อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา

ดร.วิภาวี ศิริลักษณ์

อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา

นางสาวสายใจ สุวรรณ

ผู้อำนวยการโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

นางสุจินดา คำเงิน

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

นางสาวนิภาภรณ์ สิงห์คำ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ข้อที่	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล	
		1	2	3	4	5			
สถานศึกษาของท่านได้บริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาใน แต่ละด้านในระดับใด									
1. ด้านวางแผนการนิเทศ									
1.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนด จุดมุ่งหมายในการนิเทศบรรลุ ผลลัพธ์ที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศเก็บรวบรวมข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของ ผู้เรียน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่าง เป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิค วิธีสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	
1.4	สถานศึกษาของท่าน มีการกำหนด วิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการ ดำเนินการนิเทศร่วมกันของผู้ นิเทศและผู้รับการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1.5	สถานศึกษาของท่าน มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
1.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.7	สถานศึกษาของท่าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศจัดทำแผนการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.8	สถานศึกษาของท่านมีแนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
1.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีแนวทางสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2.ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ								
2.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
2.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันแก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของบุคลากรครูทำให้การนิเทศตามมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.3	สถานศึกษาของท่าน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศอย่างเป็นระบบ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันดำเนินงานเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ประเมินผล	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
2.7	สถานศึกษาของท่าน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดวิธีการวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพิจารณาและคัดเลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นระบบ โดยยึดถือข้อมูลและสภาพปัจจุบันเป็นหลักสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตรวจสอบและประเมินคุณภาพการเรียนการสอน สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.ด้านผลการดำเนินงาน								
3.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศกำหนดองค์ประกอบสำหรับการประเมินการนิเทศ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
3.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือและระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศ พิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงถึงสภาพปัจจุบันกับสภาพความสำเร็จของงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดนัดหมายวันเวลาที่จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสะท้อนผลการนิเทศให้แก่ผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
3.7	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศดำเนินการนิเทศตาม ขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่ กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศบันทึกผลการนิเทศ พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อสนับสนุน การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ด้านการประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ								
4.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศร่วมมือกันตรวจสอบ วิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศ การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศร่วมกันพิจารณา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามและ ประเมินผลฯ โดยอาศัยการทำงาน เป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศดำเนินการประชุม คณะกรรมการฯ โดยอาศัยการ ทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ ส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศและผลลัพธ์ที่ได้จากการนิเทศ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.7	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ และหาวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้เรียนในการสะท้อนปัญหาและจุดควรพัฒนาของการดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.10	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวัดผลและประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

→ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

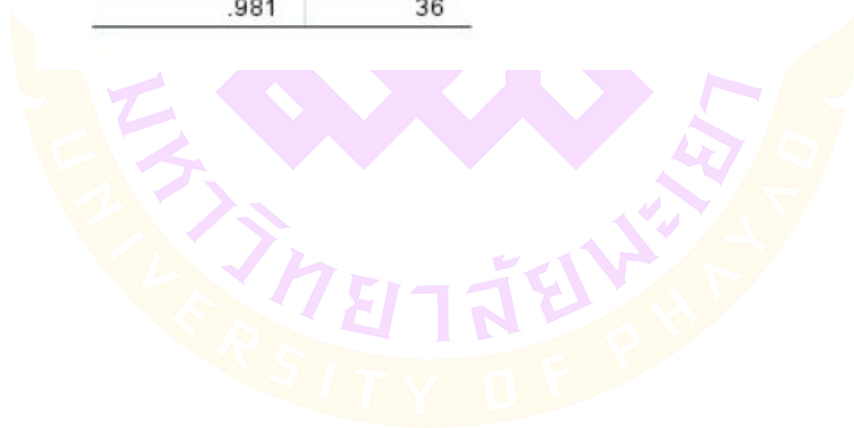
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.981	36

ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 เพื่อให้ทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้พัฒนาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมให้แก่ผู้บริหาร
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อให้มีศักยภาพในการ
บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามครั้งนี้ตามความเป็นจริง ผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลที่ท่านให้ถือเป็นความลับและจะนำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น โอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการ
ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

2.แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ขนาด
สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตร
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นางสาวภัทรภร จินสิทธิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครู

3. ขนาดสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียวใน
แต่ละข้อความ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.ด้านการวางแผนการนิเทศ						
1.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศบรรลุผลลัพท์ที่ตั้งไว้					
1.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเก็บรวบรวม ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
1.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ อย่าง เหมาะสม					
1.4	สถานศึกษาของท่าน มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ใน การดำเนินการนิเทศร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ					
1.5	สถานศึกษาของท่าน มีการระดมความคิดเห็นร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ					
1.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					

ข้อ	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.7	สถานศึกษาของท่าน มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ					
1.8	สถานศึกษาของท่านมีแนวทางในการดำเนินการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย					
1.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีแนวทางการสรุปผลการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน					
2.ด้านการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ						
2.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศโครงการ/กิจกรรม					
2.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันแก้ปัญหาและพิจารณาการทำงานของบุคลากรครูทำให้การนิเทศเป็นระบบตามมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษา					
2.3	สถานศึกษาของท่าน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพัฒนาเครื่องมือการนิเทศอย่างเป็นระบบ					
2.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ					
2.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันศึกษาเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ ประเมินผล					
2.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2.7	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน วัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร					
2.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพิจารณา และคัดเลือกชนิด ประเภท รูปแบบของเครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นระบบ โดยยึดถือข้อมูลและสภาพปัจจุบัน เป็นหลักสำคัญ					
2.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการเรียนการสอนสอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร					
3.ด้านผลการดำเนินงาน						
3.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศกำหนด องค์ประกอบสำหรับการประเมินการนิเทศ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ					
3.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน กำหนดเกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการ เครื่องมือ และระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล					
3.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศอย่างเป็นระบบ					
3.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ ข้อมูลร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นสารสนเทศพิจารณา เปรียบเทียบสารสนเทศที่แสดงถึงสภาพปัจจุบันกับสภาพ ความสำเร็จของงาน					
3.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศกำหนดนัดหมายวัน เวลาที่จะนิเทศ ประชุมชี้แจงและมอบหมาย ภารกิจการนิเทศ					

ข้อ	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศสะท้อนผลการนิเทศให้แก่ผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน					
3.7	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนตาม วิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้					
3.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศบันทึกผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ					
4.การประเมินและสะท้อนผลการนิเทศ						
4.1	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันตรวจสอบวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา					
4.2	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันพิจารณาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
4.3	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ					
4.4	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ โดยอาศัยการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ					
4.5	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา					
4.6	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศและผลลัพธ์ที่ได้จากการนิเทศ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ					
4.7	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเปรียบเทียบผลที่ได้เพื่อประเมินความสำเร็จของการนิเทศ และหาวิธีการพัฒนาที่ยั่งยืน					

ข้อ	การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.8	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้เรียนในการสะท้อนปัญหาและจุดควรพัฒนาของการดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา					
4.9	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสนับสนุนการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประเมินและสะท้อนผลปรับปรุงการนิเทศ วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
4.10	สถานศึกษาของท่าน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศวัดผลและประเมินผล พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ภัทรภร จิณสิทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	14 กรกฎาคม 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดน่าน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2561 ศษ.ม. (การศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	190/145 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	ภัทรภร จิณสิทธิ์ และกษิณีภูมิ มีพรหม. (2568). การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารเสถียรวิทย์ ปริทัศน์, 5(3).
รางวัลที่ได้รับ	-

